

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри філософії та
соціально-гуманітарних наук
протокол № 1 від 25 серпня 2020 р.
завідувачка кафедри
 Ірина ПОЛЩУК

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«ПРАКТИЧНА ФІЛОСОФІЯ»

Освітня програма «Філологія (Прикладна лінгвістика)»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація Спеціалізація 035.10 Філологія (Прикладна лінгвістика)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Херсон 2020

Назва освітньої компоненти	Практична філософія
Викладач	Поліщук Ірина Євгенівна, кандидат філософських наук, доцент
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/GeneralChair/ChairPhilosophy/EduWork.aspx http://www.kspuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1480
Контактний тел.	099 753 58 67; 055249-23-34
Е-mail викладача:	irina.e.polishchuk@gmail.com
Графік консультацій I семестр	Тиждень А за розкладом на сторінці кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук Тиждень Б за розкладом на сторінці кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук

1. Анотація до курсу

Курс «Практична філософія» включає:

- знання об’єкту, предмету, методів та функцій філософії, зміст основних світових та українських філософських шкіл і концепцій;
- зміст сучасних онтологічних, феноменологічних, гносеологічних, епістемологічних, філософсько-антропологічних, соціально-філософських вчень та аксіологічних вчень;
- знання основних проблем філософії, що мають практичне спрямування, а саме:
  - основ логіки (форм мислення, етапів розвитку логіки, логічних теорій та законів логіки, класичної та некласичної логіки) та їх значення для різноманітних сфер людської життєдіяльності та повсякденності;
  - основ філософії науки задля ефективного забезпечення науково-дослідницького процесу;
  - предмету етики (сутності, структури та функцій моралі, історичних етапів розвитку етичної думки, основних категорій етики) з метою розвитку моральної особистості;
  - предмету естетики (сутності та специфіки естетичного, естетичної свідомості, естетичної діяльності, категорій естетики – прекрасного, піднесеного, трагічного та комічного; мистецтва як специфічної форми відображення дійсності);
  - релігієзнавства (сутності релігії, структури та функцій релігії, класифікації релігій, релігій в Україні).

2. Мета та цілі курсу

Метою курсу є ґрунтовна історико-філософська та філософсько-методологічна підготовка майбутніх фахівців, глибоке ознайомлення з філософськими вченнями як теоретичною основою духовної культури у поєднанні з орієнтацією на світоглядно-філософські проблеми сучасного суспільства, на високий рівень самосвідомості громадянина України.

Цілі курсу:

- засвоєння вчень світової та української філософії як цілісної системи теоретичних знань про світ, суспільство та людину;
- розвиток логічного мислення, формування теоретичного рівня світогляду;
- формування здатності до критичного осмислення проблем, що породжені сучасною суспільною практикою;
- формування здатності діяти соціально відповідально та свідомо, власної світоглядної та громадянської позиції;
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- дотримання основних положень кодексу академічної доброчесності.

3. Компетентності та програмні результати навчання

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціальні задачі та практичні проблеми основних світоглядних теорій та концепцій лінгвістичних дисциплін (прикладної лінгвістики, анотування і реферування, комп'ютерних редакторів, комп'ютерної техніки та інформатики, основ складання лінгвістичних програм, систем автоматизованого перекладу), що передбачає застосування певної теоретико-методологічної бази і має комплексний характер.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

Вивчення курсу передбачає сформованість науково-теоретичного та філософського рівня світогляду, високого рівня культури, впровадження в науково-теоретичну та освітню діяльності принципів академічної доброчесності.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин	32	18	100

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
----------------	---------	---------------	------------------------	----------------------------

2021 – 2022 н.р.	I	035 Філологія	II	нормативний
------------------	---	---------------	----	-------------

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Здобувачі повинні бути зареєстровані на платформі KSU Online

7. Політика курсу

Курс філософії спрямований на формування у здобувачів здатності вчитися та сумлінно оволодівати способами критичного самостійного мислення та сучасними теоретичними знаннями.

Оскільки даний курс включає достатньо великий обсяг змістовного матеріалу, здобувачі повинні виконати наступні завдання:

- підготовка коротких змістовних конспектів (тез) лекцій (письмово або у формі електронного ресурсу);
- опрацювання проблемних питань та їх усне обговорення в дискусійній формі на семінарських заняттях, що викладені у «Практикумі з філософії» (автор – Поліщук І.Є., Херсон, 2019 <http://ekhsuir.Kspu.edu/handle/123456789/9337>);
- підготовка конспектів (тез, рефератів) з тем, що винесені на самостійне опрацювання. Модуль самостійної роботи передбачає також виконання тестових завдань на передостанньому або останньому семінарському занятті.

Завдання з усіх видів робіт мають вчасно виконуватися, письмові роботи з окремих тем повинні бути надані викладачеві впродовж тижня після запланованої дати. Допускається подовження строку відпрацювання тем в окремих випадках (хвороба, сімейні обставини) при вчасному узгодженні цього питання із викладачем.

Щотижнево викладач проводить консультації (на кафедрі або online) за зазначеним графіком, на яких в індивідуальній формі здобувачі спілкуються з ним щодо незрозумілих питань із завдань курсу або відпрацьовують відповідні теми курсу.

Для отримання позитивних оцінок (балів) здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Предмет філософії. Історія світової філософії					
	Тема 1. Предмет філософії. – 2 год.	лекція	Основна література: 25,29,35,39,46,47,48,49. Додаткова література: 20,47. Електронні ресурси: 1,4,6,16	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 4. Філософія Стародавньої Греції, доби середньовіччя та Відродження. – 2 год.	лекція	Основна література: 18,24. Додаткова література: 1,2,18,19,47,50. Електронні ресурси: 1. Першоджерела: 1,11.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми.	0,5
	Тема 5. Класична філософія (XVII-XIX ст.). – 2 год.	лекція	Основна література: 25,29,35,39,46,47,48,49. Додаткова література: 8,47. Електронні ресурси: 1,4,6,16	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми.	0,5
	Тема 5. Філософія Середньовіччя та	семінар	Основна література: 25,29,35,39,46,47,48,49.	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару	2

	Відродження. – 2 год.		Додаткова література: 8,47. Електронні ресурси: 1,4,6,16	(Поліщук І. Практикум з філософії. Херсон, 2019). http://ekhsuir.Kspu.edu/handle/123456789/9337	
	Тема 7. Некласична філософія (XIX-XX ст.). – 2 год.	лекція	Основна література: 7,18,24. Додаткова література: 16,18,19,35,47. Першоджерела: 13.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 7. Некласична філософія (XIX-XX ст.).- 2 год.	семінар	Основна література: 7,18,24. Додаткова література: 18,19,35,47. Першоджерела: 1,11.	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (Поліщук І. Практикум з філософії. Херсон, 2019). http://ekhsuir.Kspu.edu/handle/123456789/9337)	2
Самостійна робота I модулю (20 год.)					
	Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу	Самостійна робота	Основна література: 18,24. Додаткова література: 17,18,19,47,50. Електронні ресурси: 18.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	0,5
	Тема 3. Філософія Стародавнього Риму.	Самостійна робота	Основна література: 7,18,24. Додаткова література: 18,19,47,50 Першоджерела:	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	0,5

			7,8.		
	Тема 4. Філософія доби Відродження. Соціально- політичні вчення.	Самостійна робота	Основна література: 7,18,24. Додаткова література: 16,18,19,35,47.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	1
	Тема 5. Філософська думка доби Просвітництва.	Самостійна робота	Основна література: 7,18,24. Додаткова література: 18,19,35,47. Першоджерела: 4,12.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	1
	Тема 6. Історія української філософії (від зародження до XIX ст.)	Самостійна робота	Основна література: 7,12,13,31. Додаткова література: 5,12,18,19,26,40,42,43,44,47.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	1
	Тема 8. Українська філософія XIX- XX століть.	Самостійна робота	Основна література: 7,12,13,31. Додаткова література: 5,12,18,19,26,40,42,43,44,47.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	1

Модуль 2. Основні розділи та проблеми сучасної філософії

	Тема 1. Онтологія та феноменологія. – 2 год.	Лекція	Основна література: 10,14,15,20,52. Додаткова література: 15,31,47. Інтернет-ресурси: 15.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 1. Онтологія та	Семинар	Основна література:	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару	2

	феноменологія. – 2 год.		10,14,15,20,52. Додаткова література: 15,31,47. Інтернет-ресурси: 15.	(Поліщук І. Практикум з філософії. Херсон, 2019). http://ekhsuir.Kspu.edu/handle/123456789/9337	
	Тема 2. Гносеологія – 2 год.	Лекція	Основна література: 10,14,15,20,52. Додаткова література: 25,29,31,37,45,47.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 3. Соціальна філософія – 2 год.	Лекція	Основна література: 4,10,11,37,52,55. Додаткова література: 23,41,47. Інтернет-ресурси: 11.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 3. Соціальна філософія – 2 год.	Семінар	Основна література: 4,10,11,37,52,55. Додаткова література: 23,41,47. Інтернет-ресурси: 11.	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (Поліщук І. Практикум з філософії. Херсон, 2019). http://ekhsuir.Kspu.edu/handle/123456789/9337	2
	Тема 4. Філософська антропологія. – 2 год.	Лекція	Основна література: 10,14,15,20,52. Додаткова література: 47,49. Інтернет-ресурси: 7.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 5. Аксіологія. – 2 год.	Семінар	Основна література: 10,14,15,20,52. Додаткова література: 47,49. Інтернет-ресурси: 7.	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (Поліщук І. Практикум з філософії.(методичні вказівки і рекомендації до семінарських занять). Херсон, 2019.32 с.	2

				http://ekhsuir.Kspu.edu/handle/123456789/9337	
Самостійна робота II модулю (20 год.)					
	Тема 1. Проблема свідомості в сучасній філософії.	Самостійна робота	Основна література: 10,14,15,20,52. Додаткова література: 15,31,47. Інтернет-ресурси: 15.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	2
	Тема 6. Філософія культури	Самостійна робота	Основна література: 10,14,15,20,52. Додаткова література: 15,31,47. Інтернет-ресурси: 15.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	2
	Тема 7. Глобальні проблеми людства	Самостійна робота	Основна література: 10,14,15,20,52. Додаткова література: 15,31,47. Інтернет-ресурси: 15.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	2

Модуль 3. Основні проблеми практичної філософії (логіка, філософія науки)					
	Тема 1. Предмет логіки. – 2 год.	Лекція	Основна література: 5,17,23,40,45,50. Додаткова література: 4,28,47	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 1. Предмет логіки. – 2 год.	Семинар	Основна література:	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (Поліщук І. Практикум з	2

			5,17,23,40,45,50. Додаткова література: 4,28,47	філософії. (методичні вказівки і рекомендації до семінарських занять). Херсон, 2019.32 с. http://ekhsuir.Kspu.edu/handle/123456789/9337	
	Тема 2. Філософія науки. – 2 год.	Лекція	Основна література: 5,17,23,40,45,50. Додаткова література: 4,28,47	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
Самостійна робота III модулю (20 год.)					
	Тема 1. Класична логіка.	Самостійна робота	Основна література: 5,17,23,40,45,50. Додаткова література: 4,28,47	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	2
	Тема 1. Некласична логіка.	Самостійна робота	Основна література: 5,17,23,40,45,50. Додаткова література: 4,28,47	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	2
	Тема 1. Мистецтво полеміки (еристика).	Самостійна робота	Основна література: 5,17,23,40,45,50. Додаткова література: 4,28,47	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	2
	Тема 2. Методології сучасної науки.	Самостійна робота	Основна література: 5,17,23,40,45,50. Додаткова література: 4,28,47	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	3
Модуль 4. Основні проблеми практичної філософії (етика та естетика)					
	Тема 1.	Лекція	Основна література:	Підготовка під час лекції та	0,5

	Історія етичних вчень. – 2 год.		6,30,33,44,53. Додаткова література: 27,30,47. Інтернет-ресурси: 19,21.	самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	
	Тема 2. Категорії етики. – 2 год.	Лекція	Основна література: 6,30,33,44,53. Додаткова література: 27,30,47. Інтернет-ресурси: 19,21.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 2. Категорії етики. – 2 год.	Семінар	Основна література: 6,30,33,44,53. Додаткова література: 27,30,47. Інтернет-ресурси: 19,21.	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (Поліщук І. Практикум з філософії.(методичні вказівки і рекомендації до семінарських занять). Херсон, 2019.32 с. http://ekhsuir.Kspu.edu/handle/123456789/9337	2
	Тема 3. Категорії естетики. – 2 год.	Лекція	Основна література: 8,26,35. Додаткова література: 30,47. Інтернет-ресурси: 12,20.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 3. Категорії естетики. – 2 год.	Семінар	Основна література: 8,26,35. Додаткова література: 30,47. Інтернет-ресурси: 12,20.	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (Поліщук І. Практикум з філософії (методичні вказівки і рекомендації до семінарських занять). Херсон, 2019.32 с. http://ekhsuir.Kspu.edu/handle/123456789/9337	2

Самостійна робота IV модулю (20 год.)					
	Тема 1. Етичні вчення XX ст.	Самостійна робота	Основна література: 6,30,33,44,53. Додаткова література: 27,30,47. Інтернет-ресурси: 19,21.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	2
	Тема 2. Моральна вимога, моральна свобода, моральний ідеал.	Самостійна робота	Основна література: 6,30,33,44,53. Додаткова література: 27,30,47. Інтернет-ресурси: 19,21.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	1
	Тема 2. Категорії «совість» і «сором».	Самостійна робота	Основна література: 6,30,33,44,53. Додаткова література: 27,30,47. Інтернет-ресурси: 19,21.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	1,5
	Тема 3. Мистецтво та його роль у формуванні естетичної свідомості людини.	Самостійна робота	Основна література: 8,26,35. Додаткова література: 30,47. Інтернет-ресурси: 12,20.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	2
Модуль 5. Основні проблеми практичної філософії (філософія релігії)					
	Тема 1. Походження і сутність релігії. – 2 год.	Лекція	Основна література: 1,16,19,21,22,27,28,38,43,51, 54. Додаткова література: 24,33,47,52.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5

	Тема 2. Національні та світові релігії. – 2 год.	Лекція	Основна література: 1,16,19,21,22,27,28,38,43,51, 54. Додаткова література: 24,33,47,52.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 3. Релігії в Україні. – 2 год.	Лекція	Основна література: 1,16,19,21,22,27,28,38,43,51, 54. Додаткова література: 24,33,47,52.	Підготовка під час лекції та самостійні доповнення з джерел конспекту (змістовних тез) з теми	0,5
	Тема 3. Релігії в Україні. – 2 год.	Семінар	Основна література: 1,16,19,21,22,27,28,38,43,51, 54. Додаткова література: 24,33,47,52.	Усні відповіді на проблемні питання з теми семінару (Поліщук І. Практикум з філософії.(методичні вказівки і рекомендації до семінарських занять). Херсон, 2019.32 с. http://ekhsuir.Kspu.edu/handle/123456789/9337	2
Самостійна робота V модулю (20 год.)					
	Тема 2. Давні вірування та християнство в Україні.	Самостійна робота	Основна література: 1,16,19,21,22,27,28,38,43,51, 54. Додаткова література: 24,33,47,52.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	3
	Тема 3. Нетрадиційні релігії та неорухи в Україні.	Самостійна робота	Основна література: 1,16,19,21,22,27,28,38,43,51, 54. Додаткова література: 24,33,47,52.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	3

	Тема 3. Свобода совісті в Україні як загальнолюдська цінність.	Самостійна робота	Основна література: 1,16,19,21,22,27,28,38,43,51,54. Додаткова література:24,33,47,52.	Самостійна підготовка конспекту (змістовних тез): обсяг – не більше 4-5 аркушів формату А-4.	2,5
--	---	-------------------	--	--	-----

9. Система оцінювання та вимоги

№	Види навчальної діяльності	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5	Сума балів
1	аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі)						
	- письмова робота (конспект, тези лекцій)	2	2	1	1,5	1,5	8
	- усне опитування	4	6	2	4	2	18
2	Самостійна робота	4	6	9	6,5	8,5	34
Поточне оцінювання (разом)		10	14	12	12	12	60
Підсумковий контроль (екзамен усно)							40
Разом балів							100

Вибіркові види діяльності							
1	- участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах; - підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурс; - тощо						max 10

Критерії оцінювання та бали за лекційні матеріали:

0 балів - конспект лекції відсутній;

0,5 балів – конспект лекції є повним (розкриті всі питання, залучена додаткова література).

Робота на семінарі передбачає усну відповідь на питання, написання письмової або тестової роботи.

Для тестової письмової роботи застосовуються наступні критерії:

0 балів – від 0 до 50 % правильних відповідей;

0,5 балів – від 50% до 60 % правильних відповідей;

1 бал – від 60% до 73 % правильних відповідей;

1,5 бали – від 74% до 81 % правильних відповідей;

2 бали - від 82% до 100% правильних відповідей;

Для письмової контрольної роботи застосовуються наступні критерії:

0 балів – навчальним матеріалом не володіє, окремі факти на рівні розпізнавання;

0,5 балів – навчальний матеріал має фрагментальний характер, містить грубі помилки, відсутня логіка викладу матеріалу;

1 бал – виклад матеріалу має репродуктивний характер, не вистачає творчого осмислення проблем, не використовується додаткова література, присутні суттєві помилки;

1,5 бали – самостійний виклад навчального матеріалу, використана додаткова література, матеріал має чітку логічну структуру, але присутні окремі помилки, відповідь на окремі питання не є повною;

2 бали – самостійно і творчо викладено навчальний матеріал, використана додаткова література, матеріал має чітку логічну структуру, нестандартний підхід до розуміння окремих питань, відсутні суттєві помилки, відповідь є повною та містить необхідну кількість прикладів.

Усна відповідь повинна відповідати наступним критеріям:

0 балів – навчальним матеріалом не володіє, окремі факти на рівні розпізнавання;

0,5 балів – відповідь має фрагментальний характер, містить грубі помилки, відсутня логіка викладу матеріалу, не здатен відповісти на запитання викладача;

1 бал – відповідь має репродуктивний характер, не вистачає творчого осмислення проблем, при підготовці до семінара не використовувалася додаткова література, присутні суттєві помилки, не може вести дискусію, наводити власні переконливі аргументи;

1,5 бали – самостійний виклад навчального матеріалу, при підготовці використана додаткова література, виклад матеріал здійснюється чітко і послідовно, але присутні окремі помилки, відповідь на окремі питання не є повною та потребує допомоги викладача;

2 бали – самостійно і творчо викладено навчальний матеріал, використана додаткова література при підготовці до семінару, матеріал має чітку логічну структуру, нестандартний підхід до розуміння окремих питань, відсутні суттєві помилки, відповідь є повною, здатен розпочинати та вести дискусію.

Самостійна робота передбачає написання конспекту або реферату.

Критерії оцінювання реферату(в залежності від складності теми – від 0,5 до 2 балів):

0,5 балів – реферат має поверховий виклад матеріалу, відсутні посилання на джерела і літературу, а також висновки. Література не містить необхідну кількість джерел;

1 бал – реферат в основному відповідає вимогам, має відповідну структуру та список літератури, однак переважає репродуктивне відтворення матеріалу, відсутній творчий самостійний характер. Здобувач не володіє навичками академічного письма.

1,5 бали – тема опрацьована на достатньому рівні, реферат відповідає усім вимогам, трапляються стилістичні та логічні помилки. В окремих розділах присутня фрагментарність знань, їх репродуктивний характер.

2 бали – реферат відповідає всім вимогам, містить чітку структуру, має завершений характер, містить посилання на новітні теоретичні роботи, текст свідчить про самостійний та творчий підхід.

Критерії оцінювання конспекту з тем самостійної роботи від 0,5 до 2 балів:

0,5 балів – конспект містить поверхневі відповіді на окремі питання, не використана додаткова література;

1 бал – конспект містить відповіді на всі питання, проте вони є не повними та не спираються на рекомендовану додаткову літературу, логічна послідовність відповідей відсутня;

1,5 бали – конспект містить відповіді на всі питання, вони є повними, логічно структурованими, але в окремих питаннях трапляються помилки або ж відсутній самостійний характер викладу матеріалу;

2 бали – конспект містить відповіді на всі питання, вони є повними, логічно структурованими, самостійними та творчими за своїм характером з достатньою кількістю прикладів. Відсутні суттєві помилки.

До балів аудиторної та самостійної роботи може бути додано 10 балів (максимальна кількість) за написання і опублікування студентської наукової статті, участі в конкурсах студентських наукових робіт, конференціях. Загальна кількість балів аудиторної, самостійної та наукової роботи не може перебільшувати 60 балів.

Екзамен (40 балів)

Критерії оцінювання відповіді на екзамені (усної, письмової) – 40 балів.

0 балів – Практично не знає науково-понятійного апарату. Володіння навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не має конспектів з дисципліни. Не може користуватися підручниками, словниками та енциклопедіями, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Не має наукового уявлення про предмет і завдання курсу, або може дуже приблизно їх сформулювати, виходячи із знань, набутих в повсякденному житті.

10 балів – Має слаборозвинені уявлення про термінологію. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект з предмету складений безсистемно і фрагментарно. Не спроможний вибудувати логіку відповіді. Не може відповісти на питання без грубих помилок, намагається вгадати відповідь на конкретні запитання. Зовсім не обізнаний в першоджерелах. Не спроможний продуктивно використовувати допомогу викладача.

20 балів – Самостійно відтворює деякі основні положення, викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Може в найбільш загальних моментах розкрити зміст основних понять і категорій. Для відтворення систематизованого навчального матеріалу потребує сторонньої допомоги. Письмові роботи безсистемні і непослідовні, позбавлені проблемності, збіднені на наукову термінологію. Часто припускається типових

помилки, які, однак, при допомозі може виправити. Конспект складений формально, часто неохайно. Нерідко замість конспекту при відповідях користується ксерокопіями з підручників, які слабо або взагалі не опрацьовані. Зовсім не вивчає додаткову літературу, із першоджерелами ознайомлений поверхово. Матеріалом, що планується на самостійне опрацювання, практично не володіє.

25 балів – Повною мірою відтворює матеріал, що викладений в рекомендованих підручниках. Додатковою літературою практично не користується, знання першоджерел не має системного характеру. При відповідях зорієнтований на репродуктивне відтворення матеріалу, а не його творче осмислення і засвоєння. В цілому вільно орієнтується в історико-філософських аспектах предмету, однак відчуває значні утруднення при розгляді теоретичних питань. При виправленні помилок, яких припускається при усних відповідях, потребує деякої допомоги викладача. Слабко уявляє, як можуть бути використані знання з предмету при вивченні інших дисциплін соціогуманітарного спрямування, у становленні фахово важливих рис особистості. Теми, що виносяться на самостійну роботу, опрацьовані поверхово.

30 балів – Досить вільно володіє матеріалом в обсязі робочої навчальної програми, чітко уявляє і може пояснити суть основних положень, понять і категорій. Має повні особисто написані конспекти з лекційних та семінарських занять, систематично вивчає теми, що виносяться на самостійне опрацювання, використовує їх матеріал при усних відповідях і написанні письмових контрольних робіт. Має конспект по всім першоджерелам, хоча не завжди достатній за обсягом та якістю для їх повноцінного вивчення. Відповідь побудована логічно, однак на семінарських заняттях часто звертається до конспектів. Не завжди може пояснити суть законспектованого матеріалу. При необхідності достатньо легко знаходить потрібний матеріал у конспекті, підручниках, довідковій літературі. Може виявляти зацікавленість до окремих проблем, публікацій в періодичних виданнях. Не завжди може показати актуальність проблем, що розглядаються в курсі навчальної дисципліни.

35 балів – Вільно володіє матеріалом згідно з програмою дисципліни. Систематично відвідує лекційні і семінарські заняття, глибоко і цілеспрямовано вивчає першоджерела. При роботі на семінарських заняттях виявляє активність, здатність до ведення наукової дискусії, самостійного мислення. Може чітко визначити актуальність проблемних питань, що вивчаються, добре усвідомлює значення дисципліни для становлення професіонала та особистості. Проявляє сталий і неослабний інтерес до різних проблем, читає додаткову

літературу з метою поглиблення знань, отриманих на заняттях. Досить ефективно використовує попередній матеріал, може на достатньому рівні здійснювати аналітико-синтетичні операції на основі отриманих знань. Володіє достатньо високою культурою самостійного планування своєї позааудиторної роботи. Однак в деяких темах може виявляти фрагментарність знання, неспроможність на високому рівні використовувати філософську методологію щодо розгляду і аналізу актуальних проблем розвитку людини та суспільства.

40 балів – Чітко розуміє роль і значення курсу як специфічного наукового світогляду і як універсальної методології. Вільно володіє матеріалом згідно з програмою дисципліни. Систематично відвідує лекційні і семінарські заняття, глибоко і цілеспрямовано вивчає першоджерела. При роботі на семінарських заняттях виявляє активність, здатність до ведення наукової дискусії, самостійного мислення. Може чітко визначити актуальність проблемних питань, що вивчаються, добре усвідомлює значення дисципліни для становлення професіонала та особистості. Проявляє сталий і неослабний інтерес до різних проблем, читає додаткову літературу з метою поглиблення знань, отриманих на заняттях. Ефективно використовує попередній матеріал, може здійснювати аналітико-синтетичні операції на основі отриманих знань. Володіє високою культурою самостійного планування своєї позааудиторної роботи, продуктивно аналізувати проблемні ситуації, що виникають в сучасному світі та країні. На семінарських заняттях відповідає вільно, конспекти та інші допоміжні матеріали використовує творчо. Письмові роботи мають чітко визначену логічну структуру і завершений характер, характеризуються гарним науковим стилем. Вільно використовує міжпредметні зв'язки, добре орієнтується в періодичній та монографічній літературі з предмету. Легко знаходить відповіді на нестандартні питання. Здатен переконливо обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію, на високому теоретичному рівні аналізувати соціальне значущі проблеми і процеси. Виявляє творчі здібності, схильність до самостійної науково-дослідницької роботи, що проявляється у прагненні приймати участь в наукових конференціях, проблемних групах тощо.

Види робіт Програмні результати навчання (ПРН)	Тестування	Усне опитування (виступ, доповідь, участь у обговоренні)	Практичні (лабораторні, семінарські) роботи	Письмові роботи (контрольні, розрахункові, есе, кейси)	...	Разом
ПРН 1	-	+	-	+		10
ПРН 5	+	+	-	-		10
ПРН 8	-	-	-	+		5
ПРН 11	+	+	-	+		10
ПРН 14	+	-	+	-		10
ПРН 16	+	+	+	-		15
Разом балів						60

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Академічне релігієзнавство / За заг. наук. ред. А. М. Колодного. Київ: Світ знань, 2000. 862 с.
2. Александрова О. Філософія Середніх віків та доби Відродження: підручник для ВНЗ. Київ : Парапан, 2002. 172 с.
3. Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна соціальна філософія. Курс лекцій : у 2-х т. Т. 1. Київ : Генеза, 1996. 368 с.
4. Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна соціальна філософія. Курс лекцій : у 2-х т. Т. 2. Київ : Генеза, 2003. 317 с.
5. Бандурка О. М., Тягло О. В. Курс логіки. Підручник. Київ : Літера ЛТД, 2002. 160 с.
6. Блощинська В. А. Етика. Практикум. Київ : ЦУЛ, 2005. 248 с.
7. Бойченко І. В. Філософія історії. Київ: Знання, 2010. 724 с.
8. Бушман І. О. Естетика: навч. посіб. Суми : Вид-во СУМДУ, 2005. 141 с.

9. Воронюк О. Л. Основи філософських знань: навч.–метод. посіб. Київ : Медицина, 2018. 120с.
10. Воронюк О. Л. Філософія: Підручник. Київ : Медицина, 2018. 216 с.
11. Габрієлян О. А., Кальной І. І., Цветков О. П. Філософія історії: підручник. Київ : Академвидав, 2010. 216 с.
12. Горський В. С. Нариси з історії філософської культури Київської Русі. Київ : Наук. думка, 1993. 164 с.
13. Горський В. С., Кислюк К. В. Історія української філософії. Київ : Либідь, 2004. 488 с.
14. Губар О. М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: Навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2007. 416 с.
15. Губерський Л. Філософія. Харків : Фоліо, 2017. 624 с.
16. Докаш В. І. Загальне релігієзнавство: підручник. Чернівці : Наші книги, 2012. 784 с.
17. Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2003. 255 с.
18. Історія філософії: Підручник / за ред. В. І. Ярошовця. Київ : Вид. ПАРАПАН, 2002. 774 с.
19. Калінін Ю. А., Харьковщенко Є. А. Релігієзнавство: Підручник. Київ : Наукова думка, 2000. 352 с.
20. Киричок О. Б. Філософія: Підручник. Полтава : ПДАА, 2010. 381 с.
21. Кислюк К. В., Кучер О. М. Релігієзнавство: Підручник. Київ : Кондор, 2004. 646 с.
22. Колодний А. М. Основи релігієзнавства. Курс лекцій. Дрогобич : Коло, 2006. 168 с.
23. Конверський А. С. Сучасна логіка (класична та некласична): Підручник. Київ : ЦУЛ, 2018. 294 с.
24. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник. Київ : Книга, 2005. 528 с.
25. Кривуля О. М. Філософія: Навч. посіб. Харків : ХНУ ім. В. М. Каразіна, 2010. 592 с.
26. Левчук Л. Т. Естетика. Підручник. Київ : ЦУЛ, 2019. 520 с.
27. Лешан В. Ю. Основи релігієзнавства: Підручник. Чернівці : Рута, 2005. 304 с.
28. Лубський В. І. Релігієзнавство: підручник. Київ : ЦУЛ, 2018. 448 с.
29. Лузан А. О. Вступ до філософії. Київ : ЦУЛ, 2013. 136 с.
30. Малахов В. А. Етика. Курс лекцій: Навч. посібник. Київ : Либідь, 2006. 384 с.
31. Огородник І. В., Огородник В. В. Історія філософської думки в Україні : Навч. посіб. Київ : КНЕУ, 1999. 316 с.
32. Пазенок В. С. Філософія: Підручник. Київ : Академія, 2007. 280 с.
33. Панченко В. І. Етика та естетика. Навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 432 с.
34. Пашук А. І. Нариси з історії філософії середніх віків: Підручник. Київ : Видавничий дім «Ін Юре», 2007. 712 с.
35. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій: Навч. посіб. Львів, 2005. 506 с.
36. Подольська Є. А. Філософія. Підручник. Київ : Фірма «Інкос», Центр навч. літератури, 2006. 704 с.
37. Політична філософія / за ред. Є. М. Суліми. Київ : Знання, 2006. 799 с.

38. Релігієзнавство: історія та теорія релігії: підручник / за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. 268 с.
39. Рижак Л. Філософія. Львів : Вид-во Львів. ун-ту ім. Івана Франка, 2013. 650 с.
40. Ряшко В. Логіка. Київ : ЦУЛ, 2019. 328 с.
41. Саух П. Ю. Філософія: підручник для ВНЗ. Київ : ЦНЛ, 2003. 256 с.
42. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки та техніки. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 306 с.
43. Сидоренко О. П. Релігієзнавство: Підручник. К. : Знання, 2008. 470 с.
44. Тофтул М. Г. Етика: Підручник. Київ : Академія, 2005. 416 с.
45. Тофтул М. Г. Логіка: Підручник. Київ : Академія, 2008. 400 с.
46. Філософія: Навч. посіб. / за ред. І. Ф. Надольного. Київ : Вікар, 2006. 455 с.
47. Філософія: підручник / ред. : М. І. Горлач, В. Г. Кремень, В. К. Рибалка. Харків : Консум, 2000. 672 с.
48. Філософія: Підручник / за ред. О. П. Сидоренко. Київ : Знання, 2010. 414 с.
49. Філософія. Світ людини. Курс лекцій / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов. Київ : Либідь, 2004. 432 с.
50. Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика. Підручник. Київ : ЦУЛ, 2017. 400 с.
51. Черній А. М. Релігієзнавство: Підручник. Київ : Академвидав, 2008. 400 с.
52. Щерба С. П. Філософія: Підручник. Київ : Кондор, 2007. 452 с.
53. Юрій М. Ф. Етика: Навч. посіб. К. : Дакор, 2008. 320 с.
54. Яроцький П. Л. Релігієзнавство: Навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 308 с.
55. Яшук Т. І. Філософія історії. Київ : Либідь, 2004. 536 с.

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА:

1. Адо П. Що таке антична філософія? Київ : Новий акрополь, 2014. 428 с.
2. Адо П. Покривало Ізиди. Нариси історії ідеї Природи. Київ : Новий акрополь, 2016. 470 с.
3. Балтер-Боудон Т. 50 видатних творів. Філософія. Київ : КМ-БУКС, 2019. 456 с.
4. Богдановський І. В., Льовкіна О. Г. Логіка: опорний конспект лекцій. Київ : МАУП, 2004. 168 с.
5. Вдовіна О., Горський В., Завгородній Ю., Киричок О. Давньоруські любомудри. Київ : ВД «КМ Академія», 2004. 304 с.

6. Галіченко М. В. Внесок протестантизму у становлення і розвиток екуменізму. *Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Реформація: історичний та сучасний контекст»*. Херсон, 2017. С. 80-85
7. Галіченко М. В. Екуменічна діяльність протестантських церков на Херсонщині. *Людина, яка реформує та реформується. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 500-літтю Реформації [тези оповідей та виступів]* Від. ред. Волобуєва С. В. Київ : НТУ, 2017. С. 11 – 12.
8. Галіченко М. В. Методичні вказівки і рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Філософія». Херсон, 2018. 69 с.
9. Галіченко М. В. , Поліщук І. Є. Проблема застосування синергетичної методології в соціально-гуманітарних науках. *Південний архів. Сер. : Істор. науки*. Херсон, 2010. Вип. 31-32. С. 26-34.
10. Галіченко М. В. Розвиток міжцерковних відносин на Херсонщині (1991-2006 рр.) *Південний архів. Сер. : Істор. науки*. Херсон, 2007. Вип. 26. С. 258-262.
11. Гатальська С. М. Філософія культури. Київ : Либідь, 2005. 328 с.
12. Горський В. С., Стратій Я. М., Тихолаз А. Г., Ткачук М. Л. Київ в історії філософії України. Київ : ВД «КМ Academia»; «Пульсари», 2000. 264 с.
13. Гришанов І. В., Поліщук І. Є. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки» для магістрантів усіх спеціальностей. Ч. 1. Херсон : Вид-во ХДУ, 2004. 120 с.
14. Гришанов І. В., Поліщук І. Є. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки» для магістрантів усіх спеціальностей. Ч. 2. Херсон : Вид-во ХДУ, 2004. 84 с.
15. Гусев В. І. Вступ до метафізики: навч. посіб. Київ : Либідь, 2004. 488 с.
16. Гусев В. І. Історія західноєвропейської філософії XV – XVII ст. Київ : Либідь, 2000. 368 с.
17. Індійська філософія. Посіб. / за ред. Т. Кононенко. Харків : Фоліо, 2019. 144 с.
18. Історія філософії: Словник / Заг. ред. В. Ярошовця. Київ : Знання України, 2005. 1200 с.
19. Історія філософії в термінах : навч. посіб. / А. І. Абдула, Н. П. Козаченко, О. П. Панафідіна. Кривий Ріг : Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2013. 175 с.
20. Карівець І. В. Сутність філософії, або чому ненавидять філософію *Гуманітарні візії*. Львів, 2017. №1 (5). С. 81 – 85.
21. Квіт С. М. Основи герменевтики: конспект лекцій. Київ, 1999. 123 с.
22. Квіт С. М. Основи герменевтики: навч. посіб. Київ : ВД «КМ Академія», 2003. 191 с.
23. Колінгвуд Робін Дж. Ідея історії / Робін Дж. Колінгвуд ; Пер. з англ. О. Мокровольський. Київ : Основи, 1996. 615 с.
24. Кралюк П. М., Шкрібляк М. В. Історія релігієзнавства в Україні. Київ : ЦУЛ, 2019. 160 с.

25. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки: навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
26. Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. 472 с.
27. Малахов В. А. Етика спілкування: навч. посіб. Київ : Либідь, 2006. 400 с.
28. Орендарчук Г. О. Основи логіки: Посібник. Тернопіль : Астон, 2001. 155 с.
29. Петрушенко В. Л. Епістемологія як філософська теорія знання. Львів : Вид-во Держ. ун-ту «Львів. політехніка», 2000. 296 с.
30. Петрушенко В. Л. Етика та естетика: навч. посіб. Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2006. 251 с.
31. Петрушенко В. Л. Філософія знання: онтологія, епістемологія, аксіологія: Монографія. Львів : Ахілл, 2005. 320 с.
32. Поліщук І. Є., Галіченко М. В. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки» для магістрантів усіх спеціальностей. Херсон : Айлант, 2009. 76 с.
33. Поліщук І. Є., Галіченко М. В. Проблема української автокефалії : сучасний стан та шляхи вирішення. *Південний архів. Сер. : Істор. науки.* Херсон, 2009. Вип. 30. С. 108-114.
34. Попович М. В., Кримський С. Б., Йолон П. Ф. Теорія смислу в гуманітарних дослідженнях та інтенціональні моделі в точних науках. Київ : Наукова думка, 2012. 456 с.
35. Рассел Б. Історія західної філософії. Київ : Основи, 1995. 759 с.
36. Рафальський О. О. Україна як цивілізаційний феномен / О. О. Рафальський. Київ : Бланк-Прес, 2010. 253 с.
37. Рубанець О. Філософські проблеми наукового пізнання. Київ : Університетська книга, 2019. 229 с.
38. Світ мудрості. Хрестоматія з філософії: навч. посіб. / Орендарчук Г., Шумка М. Тернопіль : Астон, 2004. 256 с.
39. Сінельнікова М. В. Деонтична етика І. Канта. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць.* Вип. 139 (12). Ч. 2. Філософські науки, 2018. С. 7 – 11.
40. Сковорода Григорій: образ мислителя / Упоряд. : В. М. Нічик, В. Є. Бишовець, Я. М. Стратій. Київ : [б. и.], 1997. 453 с.
41. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія: Навч. посіб. / [Упоряд. В. Лях]. Київ : Либідь, 1996. 384 с.
42. Українська філософія в іменах: Навч. посіб. / І. Огороднік, М. Русин. Київ : Либідь, 1997. 328 с.
43. Українські гуманісти епохи Відродження (Антологія): У 2 т. / Упоряд. В. Литвинов. Київ : Наук. думка, 1995. 594 с.
44. Ушкалов Л. Сковорода та інші: Причинки до історії української літератури. Київ : Факт, 2007. 552 с.
45. Філософія ХХ – ХХІ століть : Імена : Біографічний словник. / Укладач Ю. В. Омельченко. Київ : Фенікс, 2011. 212 с.
46. Філософія науки: підручник / за ред. І. С. Добронравової. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.

47. Філософський енциклопедичний словник / В. Шинкарук та ін.; Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАНУ. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
48. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2017. 396 с.
49. Хамітов Н. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. Монографія. Київ : ЦУЛ, 2019. 394 с.
50. Читанка з історії філософії. У 6-ти кн. Кн. 1: Філософія Стародавнього світу. / за ред. Г. І. Волинки. Київ : Довіра, 1992. 203 с.
51. Читанка з історії філософії. У 6 кн. Кн.6.: Зарубіжна філософія ХХ століття / за ред. Г. І. Волинки. Київ : Довіра, 1993. 239 с.
52. Шугаєва Л. М. Релігії світу / Л. М. Шугаєва. – К. : Академвидав, 2011. – 256 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Галіченко М. В., Поліщук І. Є. Завдання для самостійної роботи студентів з дисципліни «Філософія» : Метод. рекомендації [Електронний ресурс]. Херсон, 2016. 163 с. URL : <http://eKhSUIR.kspu.edu/handle/123456789/2042>
2. Галіченко М. В. Методичні вказівки і рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Філософія та методологія науки» : Метод. рекомендації [Електронний ресурс] / М. В. Галіченко, І. Є. Поліщук. – Херсон, 2015. – 87 с. URL : <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/1573>
3. Гапон Н. П. Філософія постструктуралізму Ж. Дельоза: перспективи теоретизування про гендер. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2017. Вип. 16. С. 19 – 21. URL :
4. Гордійчук О. О. Сутність та роль філософії в сучасних умовах. *Українська полоністика*. 2015. № 12. С. 11 – 18. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/20972>
5. Гришанов І. В. Філософія : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон, 2019. 272 с. URL : <http://eKhSUIR.kspu.edu/handle/123456789/9116>
6. Загрійчук І. Д. Філософія як спосіб розв'язання протиріч буденної свідомості *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка* 2013. № 72. С. 16 – 20. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/10632>
7. Лактіонова А. Філософська антропологія і філософія культури: перспектива сучасної практичної філософії як філософії дії. *Філософська думка*. 2013. № 5. С. 73 – 80. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Philos_2013_5_11.

8. Немцева Н. В. Принципи біомедичної етики та її соціально-психологічні реалії в Україні. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка* 2016. № 1. С. 90 – 95. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/21701>
9. Ношин Я. І. Етика Емануеля Левінаса як «перша філософія». *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка (78)*. 2015. № 78. С. 32 – 40. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/17387>
10. Підскальна О. М. Мультикультуралізм як філософська концепція. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2016. № 1. С. 113 – 120. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/21705>
11. Поліщук І. Є. Відкрите суспільство та його «вороги» К. Поппера : теоретичні здобутки та виховний потенціал [Електронний ресурс]. *Духовна культура української молоді : реальний стан та перспективи розвитку. Зб. наук. статей*. Херсон, 2015. С. 50-55. URL : <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/1578>
12. Поліщук, О. П. Етос та естетизм неомythos у сучасному інформаційному просторі (до проблеми змісту естетичної інформації). *Мандрівець*. 2015. № 6. С. 59 – 62. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/29303>
13. Поліщук І. Є., Галіченко М. В. Філософія для не філософів (до питання філософсько-методологічної підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії (PhD) в сучасному університеті). *Педагогічні науки : збірник наукових праць*. Херсон, 2018. Вип. 85. С. 144–149. URL : <http://eKhSUIR.kspu.edu/handle/123456789/9339>
14. Пролеєв С. Філософські компетентності: якими їм бути? *Філософія освіти*. 2016. № 2. С. 88 – 96. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhilEdu_2016_2_9.
15. Сабадуха В. О. Онтологія як філософська наука про достатні підстави людського буття. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2014 №75. С. 25 – 31. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/13581>
16. Сардак О. В. ЛЮДВИГ ВІТГЕНШТЕЙН І ЙОГО «МОВНІ ІГРИ». *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2013. № 71. С. 270 – 272. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/10356>
17. Саух П. Ю. Філософія: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДПУ. 2003. 254 с. URL : http://eprints.zu.edu.ua/20184/1/Saukh_Filosofija.pdf
18. Саух Ю. П. Особливості буддизму як транснаціональної філософсько-світоглядної системи. *ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2006. № 30. С. 7 – 12. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/1224>
19. Тофтул М. Г. Етика особистісних стосунків. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2015. № 78. С. 20 – 23. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/17379>
20. Тофтул М. Г. Естетичне відношення людини до дійсності. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2016. № 82. С. 133 – 136. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/21708>

21. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2014. 416 с. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/11783>

Першоджерела

1. Аристотель. Поетика. Харків : Фоліо, 2018. 154 с.
2. Бергсон А. Творча еволюція. Київ : Вид-во Жупанського, 2010. 318 с.
3. Боецій. Розрада від філософії. Львів : Априорі, 2019. 208 с.
4. Вольтер. Кандід, або Оптимізм. Харків : Фоліо, 2017. 128 с.
5. Гегель Г. В. Ф. Феноменологія духу. Харків : Фоліо, 2019. 476 с.
6. Кант І. Прологомени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука. Харків : Фоліо, 2018. 284 с.
7. Луцій Анней Сенека. Моральні листи до Луцілія. Львів : Априорі, 2017. 552 с.
8. Марк Тулій Цицерон. Про закони. Про державу. Про природу богів. Львів : Априорі, 2019. 392 с.
9. Монтень М. Проби. Харків : Фоліо, 2012. 443 с.
10. Нора К., Вікторіо Гьосле. Кав'ярня мертвих філософів. Філософське листування для дітей та дорослих. Київ : Новий акрополь, 2019. 256 с.
11. Платон. Апологія Сократа. Діалоги. Харків : Фоліо, 2017. 405 с.
12. Руссо Ж.-Ж. Вибрані трактати. Харків : Фоліо, 2018. 608 с.
13. Спіноза Б. Теологічно-політичний трактат. Харків : Фоліо, 2018. 416 с.